

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการศึกษาวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของผู้ปลูกลำไยในตำบลแม่สอยจำนวน 248 ตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มปลูกลำไยอย่างเดียวจำนวน 68 ครัวเรือน กลุ่มปลูกลำไยและรับจ้างทั่วไปจำนวน 150 ครัวเรือน และกลุ่มปลูกลำไย ปลูกพืชอื่นๆ และรับจ้างทั่วไปจำนวน 30 ครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ร้อยละ 88.7 มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 41 ถึง 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.6 มีอายุสูงสุด 65 ปี และมีอายุต่ำสุด 25 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 39.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยระหว่าง 4 ถึง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 80.2 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 6 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน มีจำนวนแรงงานงานที่ทำการเกษตรแบบเต็มเวลาเฉลี่ยระหว่าง 1 ถึง 3 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 87.5 มีจำนวนแรงงานสูงสุด 4 คน และมีจำนวนแรงงานน้อยที่สุด 2 คน มีจำนวนแรงงานงานที่ทำการเกษตรแบบบางเวลาเฉลี่ย 1 ถึง 3 คนต่อปีคิดเป็นร้อยละ 92.7 มีจำนวนแรงงานสูงสุด 4 คน และมีจำนวนแรงงานน้อยที่สุด 1 คน เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกลำไยระหว่าง 11 ถึง 20 ปี มีประสบการณ์ปลูกลำไยมากที่สุด 34 ปี และมีประสบการณ์ปลูกลำไยน้อยสุด 5 ปี มีการปลูกพืชชนิดอื่นๆ นอกจากลำไย เช่น พริก กะหล่ำปลี ผักคะน้า ผักบุ้ง ต้นหอม ผักกาด ผักสวนครัวทั่วไป ไม้ใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย ส่วนข้าวเจ้า และข้าวเหนียวจะใช้บริโภคในครัวเรือนไม่ได้จำหน่าย การเป็นเจ้าของที่ดินปลูกลำไย 4 ถึง 6 ไร่ พบว่าเกษตรกร เป็นเจ้าของที่ดินเองทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 84.3 นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรที่ต้องเช่าที่ดิน จ่ายค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 135 บาทต่อไร่ต่อปี และกลุ่มผู้ปลูกลำไยในตำบลแม่สอยส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธกส. และ กลุ่มใช้น้ำจากพลังงานไฟฟ้า และ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร

การปลูกลำไยในตำบลแม่สอย พบว่าส่วนใหญ่ปลูกลำไยพันธุ์อีดอ เพราะให้ผลผลิตและราคาดี ซึ่งต้นลำไยมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 21 ถึง 30 ปี มีอายุสูงสุด 35 ปี และมีอายุต่ำสุด 7 ปี ส่วนใหญ่มีระยะปลูก 8 x 8 เมตร จำนวน 24 ต้นต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่จะเข้าร่วมการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice, GAP) ของกรมวิชาการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 65.7 และเกษตรกรส่วนใหญ่เคยอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไย คิดเป็นร้อยละ 68.1 ด้านพื้นที่ปลูกลำไยพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ดอน และพื้นที่ราบลุ่ม และพื้นที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน โดยส่วนใหญ่อยู่ในเขต

ชลประทาน 1 ถึง 2 ไร่ และอยู่นอกเขตชลประทาน 3 ถึง 4 ไร่ มีลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทราย รองลงมาเป็นดินร่วน และดินร่วนปนทราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.3 26.2 และ 14.5 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับดิน เกษตรกรให้ความเห็นว่า ดินมีความสมบูรณ์ดี คิดเป็นร้อยละ 79.8 ด้านแหล่งน้ำหลักในการผลิตลำไย เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน น้ำบาดาล และน้ำจากชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 51.6 ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 เกษตรกรระบุว่าน้ำมีปริมาณในการผลิตเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 84.3 และที่ตั้งของสวนลำไยมีความเหมาะสม เพราะมีอุณหภูมิเหมาะแก่การปลูกลำไย มีระบบน้ำดี ดินดี ใกล้เคียงแหล่งจำหน่ายสินค้า และที่ตั้งสวนลำไยใกล้บ้าน

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2553 เกิดปัญหาภัยแล้ง ทำให้กลุ่มปลูกลำไยอย่างเดียวก่อนกลุ่มปลูกลำไยและรับจ้างทั่วไป และกลุ่มปลูกลำไย ปลูกพืชอื่นๆ และรับจ้างทั่วไปได้รับผลกระทบจากภัยแล้งที่ระดับครัวเรือนทำให้ผลผลิตลำไยลดลงจากปี พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 37.8 23.1 และ 20.0 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเกิดภัยแล้ง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะอาศัยอยู่ที่เดิมตามปกติ แต่ใช้การจัดการในการผลิตลำไย คิดเป็นร้อยละ 84.7 และเกษตรกรบางส่วนมีความคิดเห็นว่า ควรหันไปปลูกพืชแทน คิดเป็นร้อยละ 0.4 นอกจากนี้กลุ่มเกษตรกรระบุว่าการผลิตลำไยในฤดูในระยะออกดอกและผสมเกสร (ช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์) มีความเสี่ยงต่อการเสียหายของผลผลิตลำไย จากภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงมากที่สุด ส่วนการผลิตลำไยนอกฤดูกลุ่มเกษตรกรระบุว่าการผลิตลำไยนอกฤดูไม่มีความเสี่ยงต่อการเสียหายของผลผลิตลำไย จากภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงเพราะมีปริมาณน้ำจากน้ำฝนเพียงพอ ส่วนผลกระทบในระดับชุมชน ปัญหาภัยแล้งได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน เกิดปัญหาขัดแย้งในการใช้น้ำในระบบชลประทาน โดยชุมชนที่อยู่ต้นน้ำทำการกักน้ำไว้ที่ฝายมากจนทำให้น้ำไหลออกจากฝายน้อย ส่งผลให้ด้านปลายระบบชลประทานไม่มีน้ำเพียงพอ

เกษตรกรส่วนใหญ่ลงทุนในการผลิตลำไยโดยใช้เงินของตนเองเฉลี่ย 19,519 บาทต่อปี ร่วมกับการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกส.) เฉลี่ย 40,018 บาทต่อปี นอกจากนี้ยังพบว่าร้านค้าขายสารเคมีเกษตรในท้องถิ่น มีบริการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร โดยสามารถไปยืมปุ๋ยและสารเคมีมาใช้ก่อน เมื่อมีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยแล้วจึงค่อยนำมาจ่ายทีหลัง โดยคิดดอกเบี้ยเป็นรายเดือนร้อยละ 3 ส่วนต้นทุนผันแปรในการผลิตลำไยปีพ.ศ. 2552 และ 2553 เท่ากับ 8,814 และ 9,661 บาทต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ ทำให้เกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการขายผลผลิตลำไยปีพ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2553 เท่ากับ 5,422 และ 3,137 บาทต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ

ด้านการปรับตัวจากภัยแล้งของเกษตรกรในระดับครัวเรือน พบว่าเกษตรกรพยายามหาวิธีเพื่อให้ผลผลิตลำไยเพื่อลดความเสียหายจากภัยแล้ง เช่น การเตรียมความพร้อมของต้นลำไย โดยการบำรุงต้นลำไยให้แข็งแรงปราศจากโรคและแมลง ตัดแต่งกิ่งให้โปร่งเพื่อให้อากาศหมุนเวียนได้สะดวก ซึ่งพบว่า กลุ่มปลูกลำไยอย่างเดียวยังมีการเตรียมความพร้อมของต้นลำไย คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือคนน้ำไว้ใช้ เช่น สูบน้ำจากชลประทานมาเก็บไว้ในสระหรือในที่กักเก็บน้ำ คิดเป็นร้อยละ 73.5 และทำการขุดสระน้ำและเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 29.4 กลุ่มปลูกลำไยและรับจ้างทั่วไปมีการเตรียมความพร้อมของต้นลำไย คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือคนน้ำไว้ใช้คิดเป็นร้อยละ 46.7 และทำการขุดสระน้ำและเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 3.3 ส่วนกลุ่มปลูกลำไย ปลูกพืชอื่นๆ และรับจ้างทั่วไปทั้งหมดกักคนน้ำไว้ใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาได้มีการเตรียมความพร้อมของต้นลำไย คิดเป็นร้อยละ 56.7 และทำการขุดสระน้ำและเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 33.3

ส่วนการปรับตัวระดับชุมชน พบว่ากลุ่มเกษตรกรพยายามหาวิธีเพื่อให้ผลผลิตลำไยไม่เกิดความเสียหาย โดย ชุมชนส่วนใหญ่มีการพึ่งตนเองก่อนโดยมีการประชุมจัดเวรจ่ายน้ำในเขตชลประทาน และเชิญวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองมาให้ความรู้เรื่องการวางแผนการใช้น้ำในการเกษตรอย่างประหยัด ซึ่งสามารถบรรเทาปัญหาได้บ้าง แต่ต่อมากภัยแล้งได้เพิ่มความรุนแรงขึ้น จนชุมชนไม่สามารถรับมือไหวจึงได้ประชุมในระดับชุมชนและมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอยเพื่อให้การช่วยเหลือ ซึ่งพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอยได้ว่าจ้างรถขุดดิน ให้ขุดดินในแม่น้ำปิงเพื่อทำเป็นฝายกั้นน้ำให้เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ สามารถสูบน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำต่างๆ ได้ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอยได้ร้องขอรถบรรทุกน้ำจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อบรรทุกน้ำมาแจกจ่ายในพื้นที่แห้งแล้ง

5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

สถานการณ์ภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2553 ในตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ จนถึง เดือนกรกฎาคม ในปีเดียวกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับครัวเรือนของเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในฤดู โดยทำให้ผลผลิตลำไยลดลง คุณภาพของผลผลิตลำไยลดลง และรายได้น้อยลง เนื่องจากปัญหาภัยแล้ง ส่วนผลกระทบระดับชุมชนพบว่าเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหมู่บ้าน จากการแย่งน้ำในระบบชลประทาน โดยสาเหตุของความขัดแย้งคือ ระยะเวลาของการปล่อยน้ำในระบบชลประทาน โดยการใส่กระสอบทรายกั้นระหว่างคลองชลประทาน เพื่อให้ น้ำมีระดับที่สูงขึ้นและสามารถสูบน้ำเข้าสวนลำไยได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิธาน (2547) ที่ได้ศึกษา

การจัดการความขัดแย้งขององค์กรเหมืองฝายช่วงฤดูแล้งในลุ่มน้ำแม่จัน จังหวัดเชียงราย และกล่าว
ว่า ปัญหาความขัดแย้งบริเวณเส้นลำเหมืองเดียวกัน เกิดจากกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำและกลุ่ม
เกษตรกรที่อยู่ท้ายน้ำ โดยที่กลุ่มเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำแอบนำกระสอบทรายกั้นลำเหมือง ทำให้กลุ่ม
เกษตรกรที่อยู่ท้ายน้ำไม่มีน้ำใช้ จนเกิดความขัดแย้ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ เบนจอร์นและ
คณะ (2549) ได้ทำการศึกษา การศึกษาความเสี่ยงและวิธีการจัดการความเสี่ยงในมุมมองของ
เกษตรกร โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปลูกข้าวในจังหวัดพะเยา รวม 366 ครัวเรือน ประเมิน
ความเสี่ยงด้วยวิธีการของ Smith *et al.* (2000) ที่จำแนกรisk จากมุมมองเกษตรกรที่เกิดขึ้น
ออกเป็น 3 ด้านรวม 14 ชนิดความเสี่ยงคือ 1) กลุ่มความเสี่ยงเชิงกายภาพประกอบด้วยฝนแล้ง น้ำ
ท่วม น้ำไม่พอใช้ (ชลประทาน) และคุณภาพดิน 2) กลุ่มความเสี่ยงเชิงชีวภาพ ประกอบด้วยโรคพืช
แมลงศัตรูพืช วัชพืช ศัตรูศัตรูพืช และการใช้เทคโนโลยี และ 3) กลุ่มความเสี่ยงเชิงเศรษฐกิจ
สังคมประกอบด้วย ราคาผลผลิต ต้นทุนการผลิต เงินทุน การตลาด และที่ดินทำกิน โดยผลการ
วิเคราะห์ภาพรวมทั้งจังหวัด พบว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่อาศัยน้ำฝน เผชิญกับความเสี่ยงด้าน
ฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วงมากที่สุด รองลงมาเป็นความเสี่ยงด้านโรคพืช และแมลงศัตรูพืช ส่วนในพื้นที่
รับน้ำชลประทานพบความเสี่ยงด้านโรคพืชเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ความเสี่ยงด้านต้นทุน
การผลิต และแมลงศัตรูพืชตามลำดับ ซึ่งการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลแม่สอยนั้น
นั้น มีวิธีการหรือกลยุทธ์ในการจัดการเพื่อแก้ปัญหา หรือลดผลกระทบจากภัยแล้งได้
หลากหลายวิธีมากหรือน้อยแตกต่างกันตามชนิดของความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

การปรับตัวและการแก้ไขปัญหาพบว่า ที่ระดับครัวเรือนเกษตรกรพยายามหาวิธี
เพื่อให้ผลผลิตลำไยไม่เกิดความเสียหายจากภัยแล้ง เช่น การเตรียมความพร้อมของต้นลำไย การ
กักตุนน้ำไว้ใช้ และการขุดสระน้ำและเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่ม ส่วนที่ระดับครัวเรือน พบว่าเกษตรกร
พยายามหาวิธีเพื่อให้ผลผลิตลำไยไม่เกิดความเสียหาย โดยระดับชุมชนส่วนใหญ่มีการพึ่งตนเอง
ก่อนโดยมีการประชุมจัดเวรจ่ายน้ำในเขตชลประทาน และเชิญวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ
จอมทองมาให้ความรู้เรื่องการวางแผนการใช้น้ำในการเกษตรอย่างประหยัด ซึ่งสามารถบรรเทา
ปัญหาได้บ้าง แต่ต่อมาภัยแล้งได้เพิ่มความรุนแรงขึ้น จนชุมชนไม่สามารถรับมือไหวจึงได้ประชุม
ในระดับชุมชนและมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่
สอยเพื่อการช่วยเหลือ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ สอดคล้องกับ อรรถ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง
ภัยแล้งจังหวัดมหาสารคาม : สถานการณ์และความรุนแรงและแนวทางการแก้ปัญหาในระดับ
หมู่บ้าน พบว่า ชาวบ้านต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาภัยแล้ง และมีแนว
ทางแก้ไขคือ 1) ด้านการเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการบริโภคให้เพิ่มภาชนะกักเก็บน้ำเพื่อให้มีน้ำ
บริโภคในช่วงเกิดภัยแล้ง ส่วนน้ำเพื่อการอุปโภคให้มีบ่อน้ำบาดาลสาธารณะและแหล่งผลิต

น้ำประปาของหมู่บ้านเพิ่มเติม และน้ำเพื่อการเกษตรควรมีการส่งเสริมการขุดสระน้ำในนา เพื่อให้มีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง 2) ด้านการส่งเสริมอาชีพ จัดอบรมประชาชนในหมู่บ้านให้มีอาชีพเสริมเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชน และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกพื้นที่ 3) ด้านการเกษตรกรรม ให้มีการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของดิน และปลูกพืชชนิดที่ใช้น้ำในปริมาณน้อย

5.3 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. การผลิตลำไย เกษตรกรควรวางแผนการผลิต เช่น การปรับลดหรือการเพิ่มพื้นที่การผลิต ลำไย และเตรียมหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในสวนเมื่อเกิดภัยแล้ง เช่น การขุดสระน้ำ การเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรสร้างประตูด่านน้ำและสร้างฝายกั้นน้ำเพิ่มเติมเพื่อกักเก็บน้ำปึงจนมีระดับน้ำที่เพียงพอให้เครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าสูบน้ำไปเก็บไว้ในอ่างเก็บน้ำต่างๆ ได้ และควรมีโครงการปรับปรุงระบบส่งน้ำชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่สอย ส่วนวิธีการให้น้ำต้นลำไย ผู้วิจัยคิดว่าควรทำการปรับปรุงระบบการให้น้ำโดยนำระบบสปริงเกอร์มาใช้แทนการให้น้ำแบบท่วมขัง ซึ่งสามารถประหยัดน้ำและกำหนดจุดให้น้ำได้ นอกจากนี้การตรวจสอบภาชนะที่กักเก็บน้ำให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ไม่มีรอยรั่วซึม และการปรับปรุงสระเก็บน้ำให้มีการซึมออกของน้ำลดลง จะทำการใช้น้ำในช่วงที่เกิดปัญหาภัยแล้งมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลแม่สอย ควรเตือนภัยแล้งล่วงหน้า เนื่องจากภัยแล้งเกิดในช่วงลำไยออกดอกและติดผลซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตลำไยอย่างมาก ดังนั้นจึงควรแจ้งเกษตรกรให้ทราบล่วงหน้าเพื่อที่เกษตรกรจะได้หาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตำบลแม่สอย ควรวางแผนการรับมือกับภัยแล้งที่เกิดขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ หรือการของบประมาณเพื่อสร้างระบบชลประทานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการน้ำในการเกษตรของเกษตรกร

5.4 ข้อเสนอแนะด้านงานวิจัยในครั้งต่อไป

การค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลกระทบของภัยแล้งและการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภัยแล้งในปี 2554 ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลบางอย่างไม่ชัดเจนนักเนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถระบุข้อมูลได้ชัดเจน ดังนั้น ดังนั้นข้อมูลเรื่อง ผลกระทบของภัยแล้งและการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบล

แม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งหากมีผู้สนใจนำไปศึกษาต่อ จึงควรศึกษาต่อ เช่น นวัตกรรม การจัดการแก้ไขปัญหาที่ข้องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ กระบวนการกลุ่มและชุมชนในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และแนวทางการแก้ปัญหาน้ำท่วมแม่สอย เพื่อที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปผนวกกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในตำบลแม่สอยต่อไป